

ISSN 0235 – 3490

АРХЕОЛОГІЯ

ПУБЛІКАЦІЇ АРХЕОЛОГІЧНИХ
МАТЕРІАЛІВ.

НОВІ ВІДКРИТТЯ
І ЗНАХІДКИ.

СТАТТІ.

РЕЦЕНЗІЇ.

ХРОНІКА.

ПАМ'ЯТЬ

АРХЕОЛОГІЇ.

ДИСКУСІЇ.

АРХЕОЛОГІЯ

ЗА РУБЕЖЕМ.

ОХОРОНА ПАМ'ЯТОК

АРХЕОЛОГІЇ.

НА ДОПОМОГУ ВЧИТЕЛЕВІ.

• 1 • 1996

У журналі вміщено статті з проблем давньої історії та археології від первісності до середньовіччя, публікації нових матеріалів і результатів досліджень пам'яток на території України та за рубежом, дискусійні питання, біографічні матеріали, хроніку.

З цього року започатковується рубрика «На допомогу вчителів», розрахована на викладачів середніх учбових закладів.

Для археологів, істориків, краєзнавців, вчителів історії, студентів історичних факультетів, усіх, хто цікавиться давньою історією України.

В журнале помещены статьи по проблемам древней истории и археологии от первобытности до средневековья, публикации новых материалов и исследований памятников на территории Украины и за рубежом, дискуссионные вопросы, биографические материалы, хроника.

С этого года открывается рубрика «В помощь учителю», рассчитанная на преподавателей средних учебных заведений.

Для археологов, историков, краеведов, студентов исторических факультетов, всех, кто интересуется древней историей Украины.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

П. П. ТОЛОЧКО (головний редактор),
В. Д. БАРАН, К. П. БУНЯТЯН,
М. І. ГЛАДКИХ, В. М. ЗУБАР (відповідальний секретар), С. Д. КРИЖИЦЬКИЙ (заступник головного редактора), В. К. МІХЄЄВ,
О. П. МОЦЯ, В. Ю. МУРЗІН,
В. В. ОТРОЩЕНКО, С. В. СМІРНОВ,
В. Н. СТАНКО, Р. В. ТЕРПИЛОВСЬКИЙ,
Г. М. ТОЩЕВ, В. М. ЦИГИЛИК,
Є. В. ЧЕРНЕНКО

Адреса редакції:
252025, Київ-25, вул. Володимирська, 3
Телефон 228-44-05

Здано до набору 11.11.95. Підп. до друку 03.04.96. Формат 70×108¹/₁₆. Папір офсетний. Друк офсетний. Ум. друк. арк. 14,00. Ум. фарбо-відб. 14,16. Обл.-вид. арк. 15,12. Тираж 800 прим. Зам. 109

Оригінал-макет виготовлений редакційно-видавничим центром ІА НАН України.

Друкується за постановою редакційної колегії журналу.

Редактори Л. В. ФРАЙМОВИЧ,
О. В. КРАВЧЕНКО, І. І. КЛИМКОВА

Художній редактор М. І. ІЄВЛЄВ

АРХЕОЛОГІЯ

• 1 • 1996

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ АРХЕОЛОГІЇ
НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

Заснований у березні 1989 р.
Видається
щоквартально

Київ

ЗМІСТ

Статті

- 3 ЗАЛІЗНЯК Л. Л., ГАВРИЛЕНКО І. М. Зимівниківська мезолітична культура лівобережної України.
- 15 ГУСЄВ С. О. Моделі жител трипільської культури.
- 30 ТЕЛЕГІН Д. Я. Про роль носіїв неолітичних культур дніпро-двинського регіону в етногенетичних процесах: балти і слов'яни.
- 40 РУСЯЄВА М. В. Зіставлення свідчень античних авторів із зображеннями кочових скіфів на пам'ятках торевтики.
- 54 ТОЛОЧКО П. П. Про час і місце канонізації Володимира.

Публікації археологічних матеріалів

- 61 ПАЛАГУТА І. В. Культурна належність пам'яток середньої та пізньої бронзи Черкаського Лівобережжя.
- 69 **ЧЕРЕДНИЧЕНКО М. М.**, МУРЗІН В. Ю. Основні дослідження Бердянського кургану.
- 78 КОЛОДА В. В. Дослідження пам'ятки чорної металургії салтівської культури.
- 84 МАХНЄВА О. О. Поселення епохи пізньої бронзи в Сакському районі Криму.
- 91 ЗУБАР В. М., АНТОНОВА І. А. Новий фрагмент латинського напису з Херсонеса.
- 97 БЕЗРУЧЕНКО И. Н., УСАЧЕВА О. Н. Земельные надели античного Казантипа.
- 105 КЛИМОВСЬКИЙ С. І., МОВЧАН І. І., РЕУТОВ А. В. Волоська слобода Старокиївської гори.

На допомогу вчителю

113 Від редколегії

114 ТОЛОЧКО П. П. Стародавня історія України, проблеми формування етносів і культур.

Дискусії

118 АКУЛОВ А. Г. Система гадання «И Цзин» и ее возможные параллели в степных культурах.

Пам'ять археології

128 ВЫСОТСКАЯ Т. П. Павел Николаевич Шулиц — основоположник изучения позднескифской культуры.

131 ШОХИН Л. И. Письма Д. Я. Самоквасова А. А. Бобринскому об археологии.

Нові відкриття і знахідки

138 НАЗАРОВ В. В. Нова епіграфічна знахідка з Березані.

141 ВЕТЧИНИКОВА Н. Е. Поховання епохи бронзи з курганів поблизу с. Струмок Одеської обл.

146 ПИШКІН Р. Г., ЛИСЕНКО С. Д. Поховання східнотшинецької культури поблизу с. Малополовецьке.

Рецензії

151 ПРИХОДНЮК О. М. Винокур С. І., Телєгін Д. Я. Археологія України.— Київ: Вища школа, 1994.— 318 с.

152 Пам'яті Ігоря Кириловича Свєшнікова

154 Пам'яті Євгенії Федорівни Покровської

156 Пам'яті Віктора Олександровича Харламова

158 Наші автори

159 Список скорочень

СОДЕРЖАНИЕ

Статьи

ЗАЛИЗНЯК Л. Л., ГАВРИЛЕНКО И. Н. Зимовниковская мезолитическая культура левобережной Украины	3
ГУСЕВ С. А. Модели жилищ трипольской культуры	15
ТЕЛЕГИН Д. Я. О роли носителей неолитических культур днепро-двинского региона в этногенетических процессах: балты и славяне	30
РУСЯЕВА М. В. Сопоставление свидетельств античных авторов с изображениями кочевых скифов на памятниках торевтики	40
ТОЛОЧКО П. П. О времени и месте канонизации Владимира	54
Публикации археологических материалов	
ПАЛАГУТА И. В. Культурная принадлежность памятников средней и поздней бронзы Черкасского Левобережья	61
ЧЕРЕДНИЧЕНКО Н. Н., МУРЗИН В. Ю. Основные результаты исследования Бердянского кургана	69
КОЛОДА В. В. Исследования памятников черной металлургии салтовской культуры	78
МАХНЕВА О. А. Поселения эпохи поздней бронзы в Сакском районе Крыма	84
ЗУБАРЬ В. М., АНТОНОВА И. А. Новый фрагмент латинской надписи из Херсонеса	91
БЕЗРУЧЕНКО И. Н., УСАЧЕВА О. Н. Земельные наделы античного Казантипа	97
КЛИМОВСКИЙ С. И., МОВЧАН И. И., РЕУТОВ А. В. Волонская слобода Старокиевской горы	105
В помощь учителю	
От редколлегии	113
ТОЛОЧКО П. П. Древняя история Украины: проблемы формирования этносов и культур	114
Дискуссии	
АКУЛОВ А. Г. Система гадания «И Цзин» и ее возможные параллели в степных культурах	118
Память археологии	
ВЫСОТСКАЯ Т. Н. Павел Николаевич Шульц — основоположник изучения позднескифской культуры	128
ШОХИН Л. И. Письма Д. Я. Самоквасова А. А. Бобринскому об археологии	131
Новые открытия и находки	
НАЗАРОВ В. В. Новая эпиграфическая находка с Березани	138
ВЕТЧИННИКОВА Н. Э. Погребения эпохи бронзы из курганов близ с. Струмок Одесской обл.	141
ШИШКИН Р. Г., ЛЫСЕНКО С. Д. Погребения восточнотшинецкой культуры близ с. Малополовецкое	146
Рецензии	
ПРИХОДНЮК О. М., Винокур С. І., Телегин Д. Я. Археология Украины.— Київ: Вища школа, 1994.— 318 с.	151
Памяти Игоря Кирилловича Свешникова	152
Памяти Евгении Федоровны Покровской	154
Памяти Виктора Александровича Харламова	156
Наши авторы	158
Список сокращений	159